

Beleidsplan GripOpSchuld Deurne (GOS) aanstelling twee budgetbeheerders/coördinatoren (buco's)

Huidige situatie GOS

1. GOS bestaat inmiddels 5 jaar, waarvan het 4 jaar aan de slag is met het helpen van mensen in Deurne met schulden. In die 4 jaar heeft GOS 471 hulpaanvragen van Deurnese burgers gehad. Ook in het nieuwe jaar heeft GOS tot en met juli alweer 89 aanvragen gehad, vergeleken met 78 aanvragen gedurende dezelfde periode vorig jaar. Het bestuur constateert ook dat de hulpvragen steeds gecompliceerder worden, hetgeen veel vraagt van coördinatoren en de maatjes. Op dit moment heeft GOS vier coördinatoren als vrijwilliger. De coördinatoren maken werkweken van 25 tot 30 uur! Het is bijna ondoenlijk om nieuwe coördinatoren te werven die bereid zijn zoveel vrije tijd in dit project te steken. Dat geldt ook voor bestuursleden.
2. Het bestuur is van mening dat het zo niet meer langer kan. Berekeningen wijzen uit dat binnen GOS jaarlijks circa 12.000 uren worden gewerkt. Dit komt neer op ongeveer 8 fte ofwel minimaal € 400.000.¹
3. GOS wil daarom als organisatie professionaliseren en doorontwikkelen waarbij de aansturing mede door betaalde coördinatoren gebeurt.
4. Daarnaast wil het bestuur graag een nieuwe taak aan haar takenpakket toevoegen en budgetbeheer gaan aanbieden.
5. Concreet vraagt GOS budget van de gemeente voor financiering van twee functionarissen, die beide voor de helft als budgetbeheerder en coördinator opereren, de zogenaamde buco's, die zich deels moet terugverdienen uit uitgespaarde kosten van bewindvoering, hetgeen in het navolgende wordt toegelicht.

Betaalde coördinatoren.

1. Zoals gezegd de werkdruk op de huidige coördinatoren is veel te groot. Er is grote behoefte aan ondersteuning en coördinatie in onze vrijwilligersorganisatie.
2. Tot nu toe kent Deurne als enige Peelgemeente twee ingangen voor schuldhulpverlening. Hulpvragers melden zich bij LEV of bij GOS. Als uit het intakekompas blijkt dat er sprake was van een zwaar geval, vond doorverwijzing plaats naar het werkplein. In de praktijk worden, naast de lichtere, steeds zwaardere gevallen doorverwezen naar GOS.
3. De gemeente Deurne wil in de nieuwe Peelsamenwerking, de rol van GOS vergroten, doordat GOS als enige lokale organisatie de toegang tot de schulddienstverlening gaat verzorgen. Dat vergt extra inzet van de coördinatoren.
4. Er gaat een preventieve werking uit van GOS, schuldproblemen worden in een vroege fase opgelost en zo worden zwaardere trajecten voorkomen.
5. Bij een zware problematiek wordt de cliënt doorverwezen naar de bovengemeentelijke schuldhulpverlening . GOS zorgt er dan voor dat de administratie van de desbetreffende persoon op orde is². Niet alle maatjes zijn

¹ Zie Bijlage 1

² Als die administratie niet op orde is, worden de casussen zonder meer afgewezen. Dat verklaart mede het grote aantal uitvallers van 372 op 789 afgesloten trajecten in Peel 6.1 in 2014, zie: Kadernota Schulddienstverlening 2015-2018, pag.20

in staat dergelijke ingewikkelde casussen op te lossen, zodat de inzet van de coördinator noodzakelijk is.

6. Vooral de werkdruk van de coördinatoren is erg hoog, mede omdat de maatjes logischerwijs vaak onzeker zijn en noodgedwongen meer beroep doen op de coördinatoren.
7. Het aantal gecompliceerde gevallen blijft stijgen. Psychische en sociale problemen van cliënten vormen de hoofdoorzaak naast structurele gezondheidsproblemen etc. Dit maakt overleg met andere instanties overdag noodzakelijk. Vrijwilligers zijn dan vaak niet beschikbaar.
8. Het uiteindelijke doel is om schulden eerder te signaleren, waardoor erger wordt voorkomen. Concreet betekent dit dat inzet van de schulddienstverlening kan worden voorkomen en er geen terugval plaatsvindt.
9. GOS denkt dat het bovenstaande de aanstelling van een betaald kracht rechtvaardigt.

Budgetbeheer

1. GOS wil de mogelijkheid *budgetbeheer* gaan aanbieden. Bij *budgetbeheer* wordt iemand aangesteld die het budget van de cliënt beheert. Bij budgetbeheer komt het inkomen van de cliënt binnen op een speciale rekening waar alleen de beheerder bij kan. De beheerder verzorgt de noodzakelijke betalingen zodat geen nieuwe schulden ontstaan. De cliënt krijgt een afgesproken bedrag per week of maand als leefgeld. Voor betalingen die niet iedere maand plaatsvinden, wordt een bedrag gereserveerd tot de betreffende betaling moet plaatsvinden. Ook kan een bedrag worden gereserveerd voor onvoorziene uitgaven.
2. Men wil op die manier schulden voorkomen en de schuldenaar de tijd geven zijn financiën beter onder controle te krijgen. Vraagt de cliënt om budgetbeheer, dan bepaalt de cliënt zelf hoelang het gaat duren. Als de schuldhelpverlenende instantie budgetbeheer eist, als hulp bij het oplossen van schulden, dan duurt budgetbeheer meestal even lang als het schuldhelpverleningstraject.
3. Soms legt de kantonrechter budgetbeheer op in plaats van beschermingsbewind. Het grote verschil tussen beschermingsbewind en budgetbeheer is dat in het geval van budgetbeheer er geen kantonrechter aan te pas komt. Binnen budgetbeheer kan de cliënt vrij kiezen tussen een aantal mogelijkheden van beheer. Er wordt een overeenkomst gesloten.
4. Op grond van de wet op het financieel toezicht is een vergunning nodig van de Autoriteit Financiële Markten(AFM) om rekeningen te openen voor cliënten. Het maakt niet uit of die cliënten onder bewindvoering, curatele of onder vrijwillig inkomensbeheer staan. Dat geldt ook als de cliënt een machtiging heeft gegeven. Het openen van een nieuwe rekening op naam van de cliënt wordt door de AFM namelijk gezien als bemiddeling waarvoor een vergunning nodig is. Die vereist een opleiding op basis diploma wet financiële toezicht .
5. Er mag wel gewerkt worden met een rekening op naam van de schuldenaar waarvoor die een machtiging afgeeft in de vorm van een overeenkomst budgetbeheer³.

³ Bijlage 2: Voor een uitgebreidere toelichting op beschermingsbewindvoering en budgetbeheer

Aanstelling van budgetbeheerders

1. GOS heeft inmiddels na bijna 5 jaar vrijwilligers werkzaamheden ten behoeve van inwoners uit Deurne, haar sporen wel verdiend. De taak van GOS is inmiddels verschoven van het behandelen van lichte naar zwaardere gevallen. Daar is echter geen budgetbeheer bijgekomen.
2. Het werkplein biedt slechts gedurende 9 maanden inclusief 3 maanden stabilisatie, budgetbeheer aan, aan de cliënt die onder hun regime valt. Vaak is dat niet voldoende en komt de cliënt bij GOS terug of wordt doorverwezen naar bewindvoering, met alle financiële gevolgen van dien. De gemeente Deurne geeft jaarlijks € 270.000 aan beschermingsbewind uit.
3. De toestroom naar bewindvoering kan verminderen, door een andere organisatie van budgetbeheer. De gemeente kan veel kosten op de bijzondere bijstand uitsparen. In de kadernota Schulddienstverlening van Peel 6.1, wordt dit ook gemeld: "Momenteel stelt de unit Zorg en Ondersteuning jaarlijks een substantieel deel van de bijzondere bijstand beschikbaar voor de kosten van bewindvoering aan inwoners uit de Peelregio. De unit Zorg en Ondersteuning gaat samen met de gemeenten onderzoeken of dit effectiever georganiseerd kan worden. Zijn er alternatieven mogelijk, zoals het verlengen van de termijn van budgetbeheer en coaching om de toestroom naar bewindvoering te verminderen?" (p.15). Budgetbeheer kan preventief werken en zwaardere en duurdere trajecten voorkomen.
4. Budgetbeheer kan ondersteunend worden ingezet bij schuldsaneringstrajecten.
5. GOS krijgt ook klanten die niet zelfstandig hun financiën en administratie kunnen beheren. Klanten worden dan doorgestuurd naar bewindvoering hetgeen tot hogere gemeentelijke kosten leidt.
6. Budgetbeheer is laagdrempelig en dicht bij de burgers georganiseerd.
7. Budgetbeheer zorgt voor groei van de financiële vaardigheden en vergroot de zelfredzaamheid, waardoor lichtere vormen van ondersteuning mogelijk zijn.
8. Budgetbeheer biedt maatwerk dicht bij de burgers, bewindvoering is meer op afstand.
9. Mr. Peter Benard, senior juridisch beleidsadviseur van de Nederlandse vereniging voor het Volkskrediet (NVVK) stelt: "Ik begrijp dat de gemeente (Deurne JC) zelf geen budgetbeheer aanbiedt. Dat is een gemiste kans, want budgetbeheer is, zeker als geen schuldregeling mogelijk is, een mooi instrument om een cliënt te stabiliseren en een veel minder zwaar regime als beschermingsbewind".
10. GOS loopt in de praktijk van haar werk vaak aan tegen het probleem dat het *geen budgetbeheer* mag verrichten, omdat GOS geen machtsmiddel heeft om de rekening te beheren
11. GOS wil het 'gat' dat is ontstaan in de hulpverlening, zelf gaan vullen. GOS stelt voor dit 'gat' in het budgetbeheer te vullen door de aanstelling van een budgetbeheerder, naast een coördinator door de gemeente. Die twee personen kunnen elkaar vervangen en aanvullen.

Praktische uitwerking

1. GOS kan niet als werkgever functioneren. Daaraan zitten teveel nadelen waarvan de gevolgen niet zijn te overzien (loonadministratie, juridische ondersteuning etc.)
2. De buco's als zzp'er laten werken is geen optie omdat er sprake is van een gezagsverhouding en dat leidt tot claims van de belastingdienst.

3. GOS stelt voor een constructie te kiezen waarbij de twee werknemers worden benoemd bij de LEV en vervolgens worden gedetacheerd bij GOS. LEV treedt als formele werkgever op en is belast met de administratieve en juridische rompslomp rond het werkgeverschap. GOS vult het materiële werkgeverschap in en is verantwoordelijk voor de inhoud van het werk. De buco's zijn verantwoording schuldig aan het bestuur van GOS⁴.
4. GOS vraagt een extra subsidie voor de beide nieuwe werknemers van 2x€ 56.000= € 112.000, naast haar normale subsidiebedrag, voor een periode van 4 jaar.
5. LEV zorgt ook voor de dagelijkse benodigdheden als papier, postzegels, die GOS uit haar reguliere budget betaalt.
6. In principe is de detacheringconstructie niet BTW- plichtig. Mocht dit in de toekomst wel het geval zijn, dan komt dit ten laste van de gemeente.
7. Vrijwilligers hebben een vrijwilligersverzekering, die loopt via de gemeente. Dat geldt ook voor bestuurders. Nu GOS met betaalde krachten gaat werken moet er bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering worden gesloten.
8. GOS wil graag gecertificeerd worden. Dat komt het aanzien en de betrouwbaarheid ten goede. De voorkeur van GOS gaat uit naar de Beroepsvereniging voor Bewindvoerders en Inkomensbeheerders. (BPBI). De andere kandidaat is de Nederlandse vereniging voor het Volkskrediet (NVVK).⁵

Benoemingsprocedure

1. Er komt een benoemingsadviescommissie (BAC), bestaande uit alle geledingen van GOS, behoudens het bestuur.
2. Het bestuur krijgt het voorstel van de BAC voorgelegd en beslist uiteindelijk.
3. GOS zoekt personen op HBO- niveau of kandidaten die door kennis en ervaring aantoonbaar over gelijke kennis beschikken op het gebied van schuldhulpverlening.
4. Bij gebleken gelijkwaardig kennisniveau hebben uitkeringsgerechtigden de voorkeur. Dat kan tot lagere salarislasten leiden⁶.
5. De aanstelling vindt plaats in de CAO welzijn en maatschappelijke dienstverlening. De inschaling vindt plaats op basis van kennis en ervaring van de kandidaat en zodanig dat periodieke verhogingen uit het subsidiebudget kunnen worden gefinancierd en er nog een enige ruimte is voor onvoorzien⁷.

Tot slot

Het bestuur van GOS meent in het voorgaande overtuigend te hebben aangetoond dat doorgaan op de weg met alleen vrijwilligers niet begaanbaar is. Het ziet de oplossing in de aanstelling van twee buco's. Die aanstelling is gerechtvaardigd mede onder invloed van de nieuwe taakinfilling die GOS kiest.

Deurne, augustus 2016
Namens het bestuur van GOS
Dr. JMMJ Clerx.

Bijlage 1

Toelichting op de urenberekening. Het is een reële schatting op basis van ervaringsgegevens:

1. 4 coördinatoren x 45weken x 25 uur = 4500 uur
2. 35 maatjes x 4 uur x 45 weken= 6300 uur
3. Bestuur: voorzitter 20 uur x 45 weken= 900 uur
4. Rest bestuur en Raad van Advies: 800 uur
5. Totaal: 12.500

Bijlage 2

Vormen bewindvoering

Iemand met zware schulden valt onder de gemeentelijke schuldhulpverlening. Dan wordt in principe altijd gestart met budgetbeheer. Dat is niet altijd gunstig. Als een klant een auto bezit volgt een afwijzing voor het totale traject van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Klanten moeten bovendien langzaam leren verantwoord met geld om te gaan. Een gemeente heeft dat geduld niet en eist al gauw dat de klant zich onder *beschermingsbewind* laat stellen. Onze maatjes hebben dat geduld wel. Dat onder bewindstellen is bovendien niet gratis. Die kosten kunnen wel worden verhaald op de gemeente als het inkomen niet meer is dan 110% van de bijstandsnorm.

Naast beschermingsbewindvoering kennen we *wsnp-bewindvoering*. De categorieklanten met heel grote schulden die niet in 4 jaar kunnen worden afgelost, vallen onder de wsnp en krijgen een *wsnp-bewindvoerder* toegewezen. Dat gebeurt door de rechtbank. Die persoon beheert de *boedel*, dwz alles wat de klant bezit en aan inkomen binnenkrijgt en de uitgaven. Deze bewindvoerder controleert en houdt toezicht. De schuldenaar blijft handelingsbekwaam. Deze bewindvoerders die de schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) kunnen uitvoeren, mogen ook budgetbeheer aanbieden.

Beschermingsbewindvoering wordt door de kantonrechter ingesteld voor mensen die niet zelfstandig meer hun financiën kunnen beheren. Ze hoeven niet perse in de wsnp of onder een schuldhulpverleningstraject te vallen. Deze bewindvoerder regelt alle financiële zaken, dus ook de vaste lasten. Hij is aanspreekpunt bij schulden. De bewindvoerder moet zich jaarlijks bij de kantonrechter verantwoorden. Ze kosten meer dan €100 per maand per klant.

In de gemeente Hoogezand- Sappemeer (34.000 inwoners) zijn de kosten opgelopen van € 244.000 in 2012 naar € 460.000 in 2014. Commerciële bureaus schieten als paddenstoelen uit de grond om te kunnen profiteren van een geweldig verdienmodel : afhankelijke klanten die jarenlang trouw blijven, gemeente die stipt betalen en kantonrechters die onvoldoende tijd hebben om kritisch te kijken naar de noodzaak van het voortduren van de bewindvoering. Daarnaast schiet de kwaliteit van een aantal bewindvoerders ernstig tekort.

Budgetbeheer

De mogelijkheid bestaat om *budgetbeheer* aan te bieden. Bij *budgetbeheer* wordt iemand aangesteld die het budget van de cliënt beheert. Bij budgetbeheer komt het inkomen van de cliënt binnen op een speciale rekening waar alleen de beheerder bij kan. De beheerder verzorgt de noodzakelijke betalingen zodat geen nieuwe schulden ontstaan. De cliënt krijgt een afgesproken bedrag per week of maand als leefgeld. Voor betalingen die niet iedere maand plaatsvinden, wordt een bedrag gereserveerd tot de betreffende betaling moet plaatsvinden. Ook kan een bedrag worden gereserveerd voor onvoorziene uitgaven. Men wil op die manier schulden voorkomen en de schuldenaar de tijd geven zijn financiën beter onder controle te krijgen. Vraagt de cliënt om budgetbeheer dan bepaalt de cliënt zelf hoelang het gaat duren. Als de schuldhulpverlenende instantie budgetbeheer eist, als hulp bij het oplossen van schulden, dan duurt budgetbeheer meestal even lang als het schuldhulpverleningstraject. Soms legt de kantonrechter budgetbeheer op in plaats

van beschermingsbewind. Het grote verschil tussen beschermingsbewind en budgetbeheer is dat in het geval van budgetbeheer er *geen kantonrechter* aan te pas komt. Binnen budgetbeheer kan de cliënt vrij kiezen tussen een aantal mogelijkheden van beheer. Er wordt een overeenkomst gesloten.

Op grond van de wet op het financieel toezicht is een vergunning nodig om rekeningen te *openen* voor cliënten. Het maakt niet uit of die cliënten onder bewindvoering, curatele of onder vrijwillig inkomensbeheer staan. Dat geldt ook als de cliënt een machtiging heeft gegeven. Het openen van een *nieuwe* rekening op naam van de cliënt wordt door de AFM namelijk gezien als bemiddeling waarvoor een vergunning nodig is. Die is erg prijzig en vereist een opleiding op basis diploma Wft.

Dit verbod op budgetbeheer geldt *niet* als:

1. De gemeente het budgetbeheer zelf uitvoert of
2. De gemeente gaat als opdrachtgever een overeenkomst aan met een organisatie die voor de gemeente het budgetbeheer uitvoert, waarmee een subsidierelatie bestaat. In deze variant is ook sprake van een direct verantwoordelijkheid van de gemeente
2. De private budgetbeheerder een ontheffing heeft gekregen van DNB. Hiervoor is wel een bankgarantie nodig .
3. Bij bewindvoerders.

Budgetbeheer kan veel problemen oplossen. Er mag dan wel een nieuwe rekening worden geopend, waarvan het beheer door de bevoegde ambtenaar wordt gedaan, wel voor rekening en risico van de gemeente. Mr. Peter Benard, senior juridisch beleidsadviseur van de Nederlandse vereniging voor het Volkskrediet (NVVK) stelt: "Ik begrijp dat de gemeente (Deurne JC) zelf geen budgetbeheer aanbiedt. Dat is een gemiste kans, want budgetbeheer is, zeker als geen schuldregeling mogelijk is, een mooi instrument om een cliënt te stabiliseren en een veel minder zwaar regime als beschermingsbewind".

Een andere mogelijkheid is als de *private budgetbeheerder* gebruik maakt van *rekeningen op naam*. De enige mogelijkheid die hierin bestaat, is een *bestaande* rekening op naam van de schuldenaar, waarvoor deze een machtiging geeft. Bij een *bestaande rekening* mag het dus *wel* maar bij een nieuw te openen rekening niet. In dat laatste geval is sprake van bemiddeling. Niemand kan een persoon echter verbieden iemand anders over een bestaande rekening als beheerder aan te wijzen. De NVVK ziet dit laatste als een maas in de wet. Het beheren van geld brengt een verhoogd risico mee, dan niet kan worden uitgesloten. Daarom heeft de NVVK een aantal aanvullende voorwaarden geformuleerd bij het beheren van gelden op grond van een volmacht over een op naam van de cliënt staande rekening;

1. Er is een dubbele autorisatie nodig voor het doen van betalingen.
2. Vast moet staan wie bevoegd is tot betalen.
 1. Er moeten bepalingen zijn wie bevoegd is tot toevoegen van crediteuren in de administratie.
 2. Op elke moment moet het duidelijk zijn welke bedragen er zijn overgemaakt aan schuldeisers.
 3. Er is een limiet aan het maximale bedrag en de omvang van de maximale overboekingen per dag.
 4. De autorisatieregels zijn door het bestuur vastgesteld.